

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE

УСТАВНИ СУД

CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 6 prill 2011

Nr. ref.: 115/11

MENDIM MOSPAJTUES

në

Rastin Nr. KI 55/09

Parashtrues

N.T.SH. Meteorit

**Vlerësim i kushtetutshmërisë të Vendimit të Gjykatës Supreme të
Kosovës, Nr. 2407/2006, të 30 shtatorit 2009**

Gjyqtarët

Almiro Rodrigues

dhe

Gjyljeta Mushkolaj

Përsëritës aktgjykimin e shumicës së Gjykatës Kushtetuese, por me respekt, nuk pajtohem që “nuk ka pasur shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë dhe nuk ka pasur shkelje të së drejtës së parashtruesit për gjykim të drejtë, siç parashihet në nenin 6.1 të Konventës”.¹

1. Në të vërtetë, aktgjykimi konkludoi që “nuk ka prova në këtë rast që Gjykata Supreme i ka vlerësuar provat e paraqitura nga parashtruesi në mënyrë të padrejtë apo të pasaktë. Parashtruesi ka dështuar të dëshmonte që Gjykata Supreme e ka shkelur nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe nenin 31 të Kushtetutës”.²
2. Me tërë respektin, ne mendojmë që ka pasur (a) shkelje të së drejtës për dëgjim të drejtë, (b) shkelje të së drejtës së parashtruesit për gjykim të drejtë, dhe (c) një konkluzion tjetër është dashur të arrihej.

¹ Paragrafi 24 i Aktgjykimit.

² Paragrafi 23 i Aktgjykimit.

(a) Shkelja e të drejtës për dëgjim të drejtë

3. Sipas mendimit tonë, ka pasur shkelje të drejtësisë, pasi argumenti i paraqitur nga parashtruesi nuk është dëgjuar dhe atij nuk i është dorëzuar vendimi i arsyetuar. E drejta për t'u dëgjuar nuk është pikërisht e lidhur me shqyrtimin verbal, por kryesisht me përgjigjen e Gjykatës për një argument të parashtruesit, të përfshirë me shkrim. Parashtruesi paraqiti argumentin si në vijim.
4. Parashtruesi pohoi, në njërën anë, për "metodën e përcaktimit të qarkullimit shtesë dhe obligimeve që dalin deri tani, duke pohuar që argumentet që janë bindëse fare nuk janë marrë parasysht"³, por as provat mbështetëse.
5. Parashtruesi më tej pohoi që "vlerësimi i inspektorëve kontrollues nuk ishte i drejtë sepse sipas të dhënave në dosje ishin deklaruar më tepër mallra se që ishin në dispozicion në stok."⁴
6. Në anën tjetër, parashtruesi pohon që Gjykata Supreme e Kosovës⁵ konkludoi në Aktgjykimin e vet të parë se "situata faktike nuk ishte përcaktuar dhe se kishte mospajtim ndërmjet provave dhe vendimit të kontestuar lidhur me obligimin përkatës tatimor të paditësit".
7. Përveç kësaj, parashtruesi pohon që Bordi i Pavarur për Rishqyrtime nuk i ka zbatuar udhëzimet e Gjykatës Supreme se "si duhet të veprojë organi vendimmarrës për nxjerrjen e një vendimi të ligjshëm, shqyrtimin e provave, dhe të fakteve vendimtare"⁶.
8. I takon Gjykatës Supreme t'i korrigjojë gabimet e gjykatave më të ulëta. Duke vepruar sipas atij obligimi, Gjykata Supreme, duke iu përgjigjur argumentit të parashtruesit, identifikoi në aktgjykimin e vet të parë një shkelje se "**situata faktike nuk ishte përcaktuar dhe se kishte mospajtim ndërmjet provave dhe vendimit të kontestuar lidhur me obligimin përkatës tatimor të paditësit**". Prandaj, Gjykata Supreme ia ktheu rastin Bordit të Pavarur për Rishqyrtime duke e udhëzuar si duhej të vepronte për nxjerrjen e "një vendimi të ligjshëm, shqyrtimin e provave, dhe të fakteve vendimtare".
9. Ndërkohë, parashtruesi pohon që Aktgjykimi i dytë i Gjykatës Supreme⁷ "është në kundërshtim me aktgjykimin A. Nr. 233/04 të gjykatës së njëjtë", dhe "dosjet që tregojnë se e drejta e parashtruesit për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, e paraparë me nenin 31 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës" ishte shkelur.
10. Çështja kryesore që duhet të diskutohet është nëse vendimi i Bordit të Pavarur për Rishqyrtime e përcaktoi drejt "**situatën faktike**" dhe e eliminoi

³ Shih ankesat drejtuar Gjykatës Supreme kundër vendimeve Nr. 426, të 9 janarit 2004, dhe Nr. 62/2004, të 14 prillit 2004.

⁴ Shih ankesat drejtuar Gjykatës Supreme kundër vendimit A. Nr. 439/06, të 24 gushtit 2006.

⁵ Aktgjykimi A. Nr. 233/04, i 17 majit 2006.

⁶ Shih ankesat drejtuar Gjykatës Supreme kundër vendimit A. Nr. 439/06, të 24 gushtit 2006.

⁷ A. Nr. 2407/2006, i 30 dhjetorit 2009.

“mospajtimin ndërmjet provave dhe vendimit të kontestuar lidhur me obligimin përkatës tatimor të paditësit”.

11. Sipas mendimit tonë, një përcaktim dhe eliminim i tillë nuk ishte bërë nga Bordi i Pavarur për Rishqyrtime. Prandaj, aktgjykimi i parë i Gjykatës Supreme, ose ishte i saktë për vënien në pah të këtyre të metave ose nuk ishte. Nëse po, ai do të duhej ta mbështeste të njëjtën pikëpamje lidhur me vendimin e dytë të Bordit të Pavarur për Rishqyrtime. Konsiderojmë që vendimi i dytë⁸ nuk i plotësoi të metat, siç do të sqarojmë më tutje.
12. Në fakt, krahasimi i dy vendimeve të Bordit të Pavarur për Rishqyrtime⁹ tregon me sa vijon:
 - i) E njëjta fjali “Librat e blerjes dhe të shitjes nuk ishin mbajtur në përputhje me rregulloren”, paraqitet në të dy vendimet (62/2004, i pari, dhe 439/2006, i dyti);
 - ii) Gjithashtu e njëjta fjali “Inspektori tatimor ka vepruar drejt dhe e ka zbatuar metodën e analizimit të furnizimit dhe të shitjeve të deklaruara në lidhje me kronologjinë e datës së përdorimit”, paraqitet në të dy vendimet (62/2004, i pari, dhe 439/2006, i dyti);
 - iii) Fjalia “Bazuar në nenin 7 dhe 2 të Rregullores 2000/20 dhe nenin 9.1 dhe 9.4 të Rregullores 1/2000, nenin 8 dhe 27 të Rregullores 2001/11 dhe nenin 10 të Rregullores 2002/4, gjatë rivlerësimit të tatimit konkluduar që vendimi i Administratës Tatimore është i vlefshëm dhe gjobat që i ishin llogaritur taksapaguesit gjithashtu janë të vlefshme”, paraqitet vetëm në vendimin e dytë (439/2006). Siç duket, ky është modifikimi i vetëm i bërë nga Bordi i Pavarur për Rishqyrtime për të vepruar në përputhje me udhëzimet e Gjykatës Supreme.

Vërejmë që të gjitha këto fjali janë përfundimtare dhe pa asnjë analizë faktike dhe ligjore.

13. Përveç kësaj, vendimi i dytë i Gjykatës Supreme¹⁰ përmban këtë deklaratë: “pas analizimit të provave të paraqitura nga pronari i taksapaguesit dhe analizimit të ankesës me shkrim dhe pas dëgjimit të përfaqësuesve të Administratës Tatimore dhe provave të paraqitura në seancën dëgjimore, i shqyrtoi provat e paraqitura nga të dy palët, në të cilën e përcaktoi situatën faktike në vijim”.
14. Megjithatë, as faktet nuk ishin përcaktuar, as analiza ligjore nuk ishte bërë para se të konkludohej siç u cek në paragrafin 12 i) dhe ii) më lart. Në anën tjetër, fjalia e përmendur në paragrafin 12 iii) është vetëm referencë e thjeshtë ligjore për dispozita të caktuara ligjore pa kurrfarë kuptimi praktik ligjor, pa asnjë lidhje me situatën e përcaktuar faktike. Është vetëm një formulë stereotipike.
15. Siç duket, shumica ishte e kënaqur që fjalia e sipërpërmendur në paragrafin 12 iii) mjaftonte për ta mbushur boshllëkun e përmendur në aktgjykimin e parë të

⁸ Vendimi A. Nr. 439/2006, i 24 gushtit 2006.

⁹ Nr. 62/2004 14, i prillit 2004, dhe A. Nr. 439/2006, i 24 gushtit 2006.

¹⁰ A. Nr. 2407/2006, i 30 dhjetorit 2009.

Gjykatës Supreme, pasi në të përmendeshin dispozitat ligjore dhe rregulloret në fuqi.

16. Megjithatë, deklarata/fjalia në paragrafin 12 iii), pa saktësuar cilat fakte ishin përcaktuar dhe cila ishte marrëdhënia me dispozitat e përmendura ligjore, nuk është asgjë tjetër përveç një formulë boshe ose joshprehëse. Në anën tjetër, argumenti i ngritur dhe provat e paraqitura nga parashtruesi kanë të bëjnë me thelbin e rastit. Prandaj, argumenti i parashtruesit duhej të ishte marrë, analizuar dhe konkluduar në mënyrë eksplicite.

(b) Shkelja e të drejtës së parashtruesit për gjykim të drejtë

17. Parashtruesi ka të drejtë ta marrë vendimin e gjykatës në përputhje me ligjin. Kjo e drejtë përfshin obligimin e gjykatare për t'i ofruar arsyet për vendimet e tyre me shkaqe të arsyeshme në të dy nivelet, atë procedural dhe material. E drejta për të pasur arsye për vendime gjyqësore kërkon sqarime me *arsye bindëse dhe ligjërish të konstruktura mirë* për vendimin e marrë për secilin rast individual, i cili duhet t'i përfshijë *kriteret ligjore dhe elementet faktike* në mbështetje të vendimit.
18. Vendimet, që janë në shqyrtim e sipër në këtë rast, ishin nxjerrë kryesisht nga Bordi i Pavarur për Rishqyrtime. Edhe pse Bordi i Pavarur për Rishqyrtime nuk është tribunal, fjala "gjykatë"¹¹ duhet të kuptohet në kuptimin e vet më të gjerë, në përputhje me jurisprudencën e GJEDNJ-së. Prandaj, të gjitha organet, duke përfshirë Bordin e Pavarur për Rishqyrtime, që duhet t'i zgjidhin kontestet administrative duhet të konsiderohen si gjykata. Si rrjedhojë, e drejta për gjykim të drejtë duhet të garantohet edhe në procedurat para këtyre organeve.
19. Përveç kësaj, Ligji Nr. 2004/48 mbi administratën tatimore dhe procedurat¹², që e themeloi Bordin e Pavarur për Rishqyrtime¹³, pranon të drejtën për gjykim të drejtë, siç garantohet me KEDNJ dhe Kushtetutë.
20. Në anën tjetër, neni 3 i Urdhëresës Administrative të UNMIK-ut Nr. 2000/7¹⁴ kërkon që Bordi "udhëheq seancën e shqyrtimit dhe i shqyrton dëshmitë relevante, dokumentet dhe provat e tjera të paraqitura nga tatimpaguesi dhe Administrata e taksave" (neni 3.1), dhe thotë që "Bordi e diskuton rastin në formë jurie dhe i njofton palët për vendimet e tij, **të shoqëruara me arsyet e dhëna me shkrim për vendimin e marrë**, brenda një afati prej 30 (tridhjetë) ditësh pas përfundimit të shqyrtimit" (neni 3.2).
21. Siç u tha më lart, parashtruesi pohon për shkelje të së drejtës së tij për gjykim të drejtë nga Bordi i Pavarur për Rishqyrtime dhe Gjykata Supreme kur e drejta e tij për t'u dëgjuar nuk ishte respektuar dhe vendimi nuk ishte arsyetuar.

¹¹ Fjala "Tribunal" e përdorur në nenin 6 (1) të Konventës Evropiane ose fjala "Gjykata" e përdorur në nenin 31 (1) të Kushtetutës.

¹² Rregullorja Nr. 2005/17, 9 prill 2005, për shpalljen e Ligjit mbi administratën dhe procedurat tatimore të miratuar nga Kuvendi i Kosovës.

¹³ Neni 57.1 i Ligjit Nr. 2004/48 parashikon që "Bordi i Pavarur për Rishqyrtime i themeluar sipas Urdhëresës Administrative të UNMIK-ut Nr. 2000/7 do të vazhdojë si Bord i Pavarur për Rishqyrtime sipas këtij ligji".

¹⁴ Urdhëresa Administrative e UNMIK-ut Nr. 2000/7, e 12 prillit 2000.

22. Përveç kësaj, e drejta për dëgjim të drejtë, siç është mishëruar në tekstet kushtetuese dhe në nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe në nenin 31 të Kushtetutës së Kosovës, është e natyrës themelore për t'i mbrojtur të drejtat themelore.
23. Megjithatë, e drejta e qasjes në gjykatë nuk është e drejtë absolute. Në praktikën e vet gjyqësore, GJEDNJ ka konstatuar më tej se çdo kufizim do të jetë në përputhje me nenin 6 nëse ndjek një synimin legjitim dhe nëse ka marrëdhënie të arsyeshme të proporcionalitetit ndërmjet masave të zbatuara dhe synimit që kërkohet të arrihet¹⁵. Prandaj, çdo kufizim duhet të jetë subjekt i parimeve të nevojës dhe proporcionalitetit, domethënë vetëm nëse është e nevojshme dhe gjersa të jetë e nevojshme.
24. E drejta themelore për gjykim të drejtë buron nga e drejta themelore për mbrojtje gjyqësore¹⁶. Më tepër se të drejtat e tjera themelore, e drejta për gjykim të drejtë kërkon që gjyqtarët të jenë të kujdesshëm pasi ata gjithnjë janë në rrezik për ta shkelur atë. Të gjithë gjyqtarët e gjykatave më të larta gjithashtu duhet të kontrollojnë që ky parim është zbatuar drejt në nivele më të ulëta. Në të vërtetë, e drejta për gjykim të drejtë është aludim i përgjithshëm për një sërë të drejtash të tjera: pra, e të drejtës për të paraqitur argumente dhe prova, e të drejtës për vendim të arsyetuar, dhe e parimit akuzator dhe barazisë së armëve.
25. Neni 31 i Kushtetutës dhe neni 6 i Konventës kërkojnë nga gjykatat vendëse që të japin arsye për aktgjykimet e veta. Gjykatat nuk janë të obliguara të japin përgjigje të hollësishme për çdo argument apo pyetje¹⁷. Megjithatë, nëse parashtrësja është e rëndësishme për përfundimin e rastit, atëherë gjykata duhet ta trajtojë atë në mënyrë specifike dhe të qartë në aktgjykimin e vet.
26. Në *Hiro Balani kundër Spanjës*¹⁸, parashtruesi ka dorëzuar një parashtrësë në gjykatë, e cila kërkonte përgjigje specifike dhe të shpejtë. Gjykata dështoi ta ofronte atë përgjigje duke pamundësuar të konstatohej nëse thjesht e kishin shpërfillur trajtimin e kësaj çështjeje apo synonin ta hidhnin poshtë dhe nëse po, cilat ishin arsyet për ta hedhur atë poshtë. GJEDNJ konstatoi që kjo ishte në kundërshtim me nenin 6 (1).
27. Sipas mendimit tonë, është e padiskutueshme që argumenti mbi “metodën e përcaktimit të qarkullimit shtesë dhe obligimeve që dalin deri tani, duke pohuar që nuk janë marrë parasysh as argumentet që janë bindëse” as provat mbështetëse, është i rëndësishëm për përfundimin e atij rasti. Fakti që “vlerësimi i inspektorëve kontrollues nuk ishte i drejtë sepse sipas të dhënave në dosje ishin deklaruar më tepër mallra se që ishin në dispozicion në stok”, është gjithashtu i rëndësishëm për përfundimin e atij rasti.
28. Përveç kësaj, asnjë përgjigje specifike dhe e shpejtë për argumentin e ngritur dhe provat e paraqitura nga parashtruesi nuk ishte ofruar as në vendimin e dytë të

¹⁵ Ashingdane kundër Mbretërisë së Bashkuar, 28 maj 1985, par. 57.

¹⁶ Neni 54 i Kushtetutës.

¹⁷ Van de Hurk kundër Holandës, 19 prill 1994, par. 61.

¹⁸ *Hiro Balani kundër Spanjës*, 9 dhjetor 1994.

Bordit të Pavarur për Rishqyrtime as në aktgjykimin e dytë të Gjykatës Supreme. Prandaj, ishte e pamundur që parashtruesi "të konstatonte nëse thjesht e kishin shpërfillur trajtimin e kësaj çështjeje apo synonin ta hidhnin poshtë dhe nëse po, cilat ishin arsyet për ta hedhur atë poshtë".

29. Në parim, kërkesa kundër një gjykate të rregullt është e pranueshme nëse parashtruesit i ishte mohuar mundësia për t'u dëgjuar para gjykatës për shkak të një procedure të padrejtë nga gjykatat e rregullta gjatë procedurave.
30. E drejta për gjykim të drejtë është e drejtë që u përket gjyqtarëve kushtetues¹⁹, jo vetëm pse ata janë të thirrur ta shqyrtojnë pajtueshmërinë e gjykatave të rregullta me këtë parim kushtetues, por për shkak se e kanë për detyrë ta zbatojnë të drejtën për dëgjim të drejtë.
31. Supozojmë që sa më shumë mundësi që të kenë palët për t'i paraqitur argumentet e veta në mënyrë të barabartë, duke respektuar barazinë e armëve dhe parimet akuzatore, aq më tepër do të ketë gjasa që vendimi të jetë i drejtë. Me fjalë të tjera, në përpjekjet për të përcaktuar nëse gjykimin ka qenë i drejtë, nuk duhet ta shqyrtojmë substancën e vetë vendimit por mënyrën si ishte marrë vendimi.
32. E drejta për ta marrë vendimin e gjykatës në përputhje me ligjin përfshin obligimin e gjykatave për t'i ofruar arsyet për vendimet e tyre me shkaqe të arsyeshme në dy nivelet, atë procedural dhe material. Ofrimi i arsyeve kërkon sqarime me arsye bindëse dhe ligjërish të konstruktura për vendimin e marrë në secilin rast individual, i cili duhet t'i përfshijë kriteret ligjore dhe elementet faktike në mbështetje të vendimit.
33. Paraqitja e arsyeve nuk duhet, në asnjë mënyrë, të jetë tepër e gjatë, por duhet t'i mundësojë personit të cilit i dedikohet, dhe publikut në përgjithësi, ta përcjellë arsyetimin që e shpuri gjykatën ta merrte një vendim të veçantë. Për më tepër, e drejta për ankesë mund të jetë më efikase nëse faktet janë të përcaktuara mirë dhe arsyet për atë vendim janë të sqaruara në mënyrë të mjaftueshme.
34. Prandaj, arsyetimi i vendimit duhet ta theksojë marrëdhënien ndërmjet gjetjeve meritore dhe pasqyrimeve me rastin e shqyrtimit të provave në njërin anë, dhe konkluzioneve ligjore të gjykatës, në anën tjetër. Aktgjykimin i gjykatës do ta shkelë parimin kushtetues të ndalimit të arbitraritetit në vendimmarrje, nëse arsyetimi i dhënë nuk i përmban faktet e përcaktuara, dispozitat ligjore dhe marrëdhënien logjike ndërmjet tyre.
35. Prandaj, konsiderojmë që ka pasur shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë në vendimin e një gjykate të rregullt në të cilin është gjetur arbitraritet apo paarsyeshmëri. Si rrjedhojë, aktgjykimin i Gjykatës Supreme, në të cilin nuk e kontrolloi pohimin faktik në bazë të arsyeshme, duhet të shpallet i pavlefshëm. Aq më tepër, aktgjykimin mund të konsiderohet të kthehet mbrapsht në rast të

¹⁹ Gjykata Evropiane, në rastin Kraska kundër Zvicrës, 19 prill 1993, para. 26, ka theksuar se neni 6 zbatohet për procedura para një gjykate kushtetuese nëse përfundimi i këtyre procedurave ndikon drejtpërdrejt në një të drejtë apo obligim civil.

arbitraritetit, domethënë pas mungesës ose vlerësimit të paarsyeshëm të provave esenciale.

(c) Konkluzioni që është dashur të arrihej

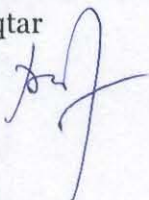
36. Para arsyeve të mëparshme, ne konsiderojmë që vendimet e kontestuara kanë shkelur të drejtën për gjykim të drejtë në kuptimin që:

- i. Ato nuk morën parasysh argumentet themelore dhe esenciale të ngritura dhe provat përkatëse e esenciale të paraqitura nga parashtruesi, pasi nuk e peshuan rëndësinë e tyre për këtë rast dhe nuk morën qëndrim lidhur me deklaratat përkatëse;
- ii. Ato shkelën barazinë e armëve dhe parimet akuzatore, pasi nuk i kanë shqyrtuar barabar të gjitha argumentet e të dy palëve; dhe
- iii. Ato janë pa arsye të mjaftueshme.

37. Shkurt, ka prova në rastin në fjalë që Gjykata Supreme, në aktgjykimin e vet të dytë dhe të fundit, nuk ishte konsekuente dhe e drejtë me rastin e vlerësimit të argumentit fillestar dhe provave të paraqitura nga parashtruesi dhe, si rrjedhojë, ka pasur shkelje të së drejtës së parashtruesit për gjykim të drejtë, siç parashihet me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të Konventës, të cekur më lart, dhe, për këtë arsye, me respekt nuk pajtohem.

38. Si rrjedhojë, në përputhje me rregullin 74 të Rregullores së punës, aktgjykimi i Gjykatës Supreme është dashur të shpallej i pavlefshëm dhe rasti është dashur t'i kthehej Gjykatës Supreme për rishqyrtim.

Almiro Rodrigues
Gjyqtar

Gjyljeta Mushkolaj
Gjyqtare

